

IMANTS ZIEDONIS ZVAIGŽŅU ZAGLIS

Vajadzīga grāmata Vajadzīga grāmata Vajadzīga grāmata Vajadzīga grāmata

Un vispār mīliet
pāri lielām
un stiprām lietām.

ZVAIGZNE ABC

821.174-1(081)

Zi 084

Sakārtojusi ***Lolija Vēze***

Vāka noformējumā izmantots ***Vijas Kilblokas*** fotoattēls

Imants Ziedonis

ZVAIGŽŅU ZAGLIS

Lirikas izlase

2. izdevums

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6, Rīgā, LV-1010.

Red. nr. L-3404-E.

Visas šī darba tiesības aizsargātas. Izdevumu reproducēt,

kopēt vai citādi pavairot un izplatīt aizliegts

bez apgāda rakstiskas atļaujas.

© Imants Ziedonis

© Izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2005, 2014

ISBN 978-9934-0-4662-9

ISSN 1407-3803

ZEMES UN SAPŅU SMILTS (1961)

PIEJŪRAS PĪLĀDZIS

Jūras kāpā mazliet spītīgs un drūms
Dzina atvases pelēks pīlādžu krūms.

Vēju zābaki viņu līdz zemei mina,
Un, vai viņš vaidēja, to tikai zeme zina.

Zeme zina, cik liels bij pīlādža naidis,
Bet viņš neauga kropls, viņš izauga slaidis.

Jo ik reizi, kad viesuļi zaros triecās,
Dziļākās saknes teica: – Tev jāatliecas! –

Lūk, viņš zaro... Varens šodien un sīksts,
Vējš viņa galotni aplauzīt neuzdrīkst.

Līdz manas mazās, līdz lielās dzimtenes žogam
Piejūras pīlādzis liesmo sarkanām ogām.

MANS PĒRKONS

Kūko dzeguze. Man vienalga –
Divdesmit reižu vai tikai trīs,
Manā plaukstā kūp zeme valga,
Pērkonš dūc manās asinīs.

Pērn tāpat bija: dūc vienā dunā.
Draugi teica: – Var sirds vēl plīst! –
Un es, paklausot, ko viņi runā,
Palaidu pērkonu debesīs.

Palaidu maija zilajos gaisos,
Aru, sēju, bet kaut kā trūkst.
Tikko no rīta uz darbu taisos,
Gaidu jau, kurā pamalē dūks.

Pagāja vasara vienā steigā,
Es – uz zemes, viņš debesīs kaļ.
Un es sapratu beigu beigās:
Sirds prasa pērkonu atpakaļ.

Nu viņš krūtīs, un man vienalga:
Izturēs sirds vai saplīsīs.
Rūgstoša zeme vai kailsala spalga
– Man ir jāiet, kur viņš mani dzīs,

Pat kad baltajās sniega pļavās
Zilās puteņu govīs maus.
Ļaudis teic – katram zvaigzne sava...
Var jau būt. Man ir pērkons savs.

VAKAROS

Vakaros, kad lietus zemi dzirdī,
Vientulīgas skumjas salīst sirdī,
Un man gribētos, lai arī tu, draugs, dzirdi,
Kā pret rūti
Sīkas piles
Skanot lās.

Vakaros slēpj saule vaigu cēlo,
Mākonis vēl ilgi, ilgi kvēlo.
Kaut es spētu rieta dziesmu vēlo
Tādu gaišu,
Pilnu uguns
Cītiem dot!

Vakaros, kad logos gunis blāzmo,
Dienu prieks un nakšu ilgas manī brāzmo.
Un, vai sniegi snieg vai zvaigznes lāsmo,
Eju ielās,
Eju laukos,
Miera nav.

Vakaros, kad ļaudis aiziet dusēt,
Man ap kaklu rokas apvijusi,
Dziesma raud un dziesma smejas – negrib klusēt,
Un es skumstu
Un es smejos
Viņai līdz.

SLALOMS

Sniegs vēl pavisam tīrs –
Debess dzirnavu pēdējais malums.
– Nāc līdz, ja esi īsts vīrs!
Sākas – slaloms. –

Draugs aizdrāžas pārgalvīgs,
Ik pagrieziens sniegu putina.
Stāvu kalnā jocīgs un sīks –
Bailes kutina.

Esmu mācījies grāmatās
No A līdz Z – visos sikumos,
Bet ja nu pagrieziens ass
Pēkšņi dzīves likumos?

Krist uz dibena? Piebremzēt?
Uz nūjiņām tupstot, apstāties?
Bailīgie zēni – nē!
Pietiek pakalnē slapstīties!

Heijā! Lai noput sniegs,
Debess dzirnavu pēdējais malums.
Brauksim, jo īstais prieks
Ir drosme un ātrums.
Slaloms.

SIRDS DINAMĪTS

1963

Es esmu ieņēmts
no kalnu vēja,
Piedzimis
no jaunavas saules,
Piedzimis
bez sirds.
Jo manu sirdi
atstāja kalnos
Kraujas malā –
māte saule.
Kādiem ziediem
tur viņa zied,
To es nezinu, –
mežrožu ērkšķos,
Baltā sniegā
vai vērmēļu dvingā.
Tikai vienmēr,
kad pavasarī
Atkūst zeme
un pumpuri smaržo,
Tālu, tālu
augstos kalnos
Dzirdu raisāmieš
savu sirdi,
Dzirdu uzziedam
savu sirdi,
Un es nevaru,
man ir jāiet
Meklēt.

Ērkšķu krūmā
pārguļu naktis,
Ielienu mākoņu
guļammaisā,
Akmens spilvenu
pagalvī lieku,
Bet no rīta
rāpjos tālāk,
Saulstaru virvēs
turēdamies,
Mākoņu spārnos
balstīdamies.
Es eju meklēt
savu sirdi.
Nav man baiļu
no kritiena stāva,
Spēks manī lielāks
par zemes spēku.
Tas man no tēva –
kalnu vēja.
Tas man no mātes –
jaunavas saules.

Mīlestība divreiz neatnāk,
Mīlestība mūžā ir tik viena –
Tā kā tava zārka smagais vāks,
Tā kā tava piedzimšanas diena.

Tā nav mīlestība, kura māk
Gadiem ķircināt un gadiem plosīt,
Mīlestība tā kā zibens nāk –
Atnāk, balta uzliesmo un nosīt.

Tā mēs ejam. Dienas dziest un aust.
Uguns šautrās ilgu spriegums krājies.
Zibens! Tavs! Un atkal tas nav tavs,
Uzliesmo tavs draugs un blakus gājējs.

Viens pēc otra sadeg smaidoši
Zilā zibens trāpītie un ķertie.
Ejam tālāk! Ejam, gaidošie,
Zibens netrāpītie, nenospertie!

Es esmu es pats.
Es esmu pilādzis.
Ap maniem uguns ķekariem
Pasaules strīdīgie domu strazdi
Salaižas baros.
Kādēļ tu gribi
Ozolu zīles kārt manos zaros?

Es esmu kartupeļa zieds,
Kādēļ tu gaidi no manis
Neļķu un rožu dvesmu?
Kādēļ tu gaidi,
Lai es neesmu tas, kas es esmu?

Mans, kā tu saki, puiciskais skats –
Tas esmu es pats.
Mans pirmais sirmais
Un pēdējais sirmais mats –
Tās nedzēšamās slāpes,
Tas neremdināmais dvēseles bads
Un ātruma prieks,
Un apstāšanās sāpes –
Tas esmu es pats.

Pie tavām kājām es neesmu kritis,
Caur tavu mīlu es neesmu cēlies –
Ko tu no manis vēlies?